

Friedrich-Ebert-Stiftung și Societatea Academică din România au organizat miercuri 27 Februarie, la Hotel Intercontinental din București dezbateră cu temă „Să înțelegem reforma electorală”.

La eveniment au participat premierul Victor Ponta, reprezentanți ai partidelor și ai unor organizații neguvernamentale. Dezbateră a plecat de la premiza că Parlamentul României se pregătește să adopte în 2013 un nou cod electoral, după ce Legea 35/2008 a produs efecte nedorite precum creșterea numărului de parlamentari. Aceasta va fi cea de-a treia reformă din ultimii 13 ani, după ce în 2000 pragul electoral a fost ridicat de la 3% la 5%, iar în 2008, sub presiunea alegerilor, a societății civile și a opiniei publice, s-a trecut de la un sistem proporțional pe liste la un sistem proporțional cu circumscripții uninominale.

Întrebările principale au fost: O lege electorală sau un Cod? Care este legătura dintre reforma electorală și cea constituțională? Trebuie deschis sistemul politic românesc? Care sunt opțiunile și care dintre sistemele electorale aplicate în societățile democratice sunt adecvate României? Acestea sunt întrebările la care-și propune să răspundă dezbateră „Să înțelegem reforma electorală”.

Invitați la dezbateră au fost: Cristian Leahu, Autoritatea Electorală Permanentă; Dan Mihalache, PNL; Sulfina Barbu, PDL; Kelemen Hunor, UDMR; Ovidiu Ganț, Forumul Democrat al Germanilor din România; Gabriela Crețu, PSD; Alexandru Radu, politolog; Matthias Jobelius (Friedrich-Ebert-Stiftung România); Alina Mungiu-Pippidi (Societatea Academică din România). Dezbateră a fost moderată de Ioana Lupea.

Promisiune de modernizare a legii partidelor

Premierul Victor Ponta a acceptat, în urma propunerii SAR, că este cazul că România să modernizeze legea partidelor, o propunere inclusă în Carta Albă a Bunei Guvernări. Alina Mungiu Pippidi: „Vreau să pun pe agenda viitorilor speakeri: un legislația electorală e cea care pune bariere, ci legislația partidelor politice. Avem o normă pentru înscrierea partidelor la care ne depășește doar Kazahstanul. Un înțeleg asemenea bariere într-o țară din UE. E un lucru care se poate rezolva simplu, printr-un consens în partidele politice. Să modernizăm și să aducem la zi legislația privind partidele politice. În același sens, să recunoaște că la analiști și populație există un consens: ce un funcționează e partidul politic. Partidele sunt cele mai corupte și mai puțin de încredere (sondaj Gallup 12%), la nivel global. Ce se poate face pentru a readuce încrederea în partide?”. Concluzia lui Victor Ponta la finalul dezbaterii: “Plec cu ideea că trebuie să modernizăm legea partidelor prin eliminarea unei părți din restricții”.

Diferențele dintre putere și opoziție

Reprezentanții partidelor politice au fost de acord că reforma electorală trebuie să se facă concomitent sau ulterior elaborării unei noi Constituții, după un sistem electoral de tip german, unde o parte din parlamentari sunt aleși prin vot uninominal, iar altă, pe liste de partid. Diferențele dintre putere și opoziție vizează numărul de camere ale Parlamentului.

USL și UDMR spun că ideea Parlamentului unicameral este pură demagogie, apărută în 2009, pe fondul unor interese electorale.

Victor Ponta, lider PSD: „Mâine, organizăm un referendum, să fie Parlamentul format din 30 de oameni. Trece. Organizăm referendumul pentru Parlamentul fără nicio cameră. Trece. Dar eu cred că trece și în Germania, cred că trece și în Italia. Problema este – ne întoarcem la ce spuneam la început – e un alt sistem, mai bun decât cel parlamentar? Dacă nu-l ai – nu”.

De cealaltă parte, Sulfina Barbu, vicepreședinte PDL a declarat: „Ne dorim Parlament unicameral și reducerea numărului de parlamentari, la 300, plecând de la rezultatul referendumului din 2009, referendum care a fost validat. Dacă mergem la Constituție, vedem că ea este foarte clară, și anume că suveranitatea poporului se exercită prin referendum. În consecință, noi înțelegem că orice modificare a sistemului electoral trebuie să pună în practică rezultatele acestui referendum”.

USL propune: Camera Deputaților să aibă principale atribuții, Senatul să fie o cameră a structurilor locale, stoparea traseismului

USL va propune, la modificarea Legii electorale, că principalele atribuții legate de buget să revină Camerei Deputaților, inclusiv controlul asupra Guvernului, iar Senatul să fie “un tip de cameră a structurilor locale”, dar și cu atribuții de politică externă și apărare, a declarat premierul Ponta.

El a arătat că modificările sistemului electoral și cele constituționale trebuie să aibă drept scop asigurarea stabilității politice, a majorității parlamentare, a reprezentativității regionale, dar să vizeze și creșterea eficienței parlamentare.

Șeful Executivului a plecat de la ideea că actualul sistem electoral trebuie modificat deoarece are “dezavantaje evidente”, printre care se numără și un uriaș cost de campanie. De asemenea, premierul a spus că viitorul sistem electoral ar trebui să schimbe și modul în care cele două camere ale Parlamentului își vor desfășura activitatea.

“Ideea cu care USL va veni în cadrul procesului de modificare a Legii electorale este aceea de a avea o Cameră a Deputaților aleasă proporțional și care să aibă principalele atribuții constituționale legate de buget, să fie cameră decizională pe majoritatea absolută a temelor legislative, inclusiv controlul asupra Guvernului, moțiuni simple, și un Senat – pe care noi așa l-am propus, nu este obligatoriu ca așa să rămână, sigur s-ar putea să fie o nouă încercare greșită – dar să încercăm să avem un sistem de reprezentare prin vot majoritar, adică fiecare județ și implicit, după aceea, fiecare regiune, în funcție de numărul de județe, să aibă doi senatori, în așa fel încât Senatul să fie un tip de cameră a autorităților, a structurilor administrative locale, fie că e vorba de regiuni, fie de județe, care să aibă în plus față de legislația care ține de dezvoltarea regională eventuale atribuții întâlnite și în alte sisteme legate de politică externă și de politica de apărare”, a spus Ponta.

Liderul USL a explicat faptul că, pentru creșterea eficienței parlamentare, proiectele legislative pot fi aprobate doar în camera decizională și doar citite în cealaltă cameră.

Ponta a precizat că se pune problema unei schimbări constituționale care să reducă timpul și complexitatea procedurilor.

“Am discutat (în USL-n.R.) inclusiv despre faptul că orice proiect de lege să nu mai fie votat decât în camera decizională, să fie doar citit în camera primă sesizată sau să putem să facem amendamente doar într-una din camere, ca să nu pierdem prea mult pe circuitul legislativ. Aici există și un pericol: asta înseamnă că vom avea și greșeli multe în legi. Dezavantajul duratei procedurii parlamentare are avantajul că poți să îndrepti lucrurile care inevitabil ar trebui să le îndrepti în lege”, a spus Ponta.

El a mai explicat că, în final, se va ajunge tot la un sistem mixt care s-ar putea să nu îndeplinească așteptările, însă se intenționează ca prin modificarea Legii electorale și a Constituției să se asigure o mai bună reprezentativitate pentru persoana care ajunge în Parlament.

“Dacă ajungem la concluzia că votul va fi majoritar dintr-un tur, tot e în regulă; dacă ajungem la concluzia că ne întoarcem la (votul-n.R.) proporțional, până la urmă partidul răspunde pentru cei care-i pune pe listă, dar sistemul actual în care nu răspunde nimeni și nici nu se știe cine ajunge în Parlament e clar cel mai frustrant”, a afirmat Ponta.

Premierul a spus că se dorește sporirea puterii și consistenței camerei inferioare, pentru că în aceasta sunt reprezentate toate opțiunile politice. O altă temă abordată de premier a fost cea referitoare la traseismul politic. În opinia sa, un parlamentar care își schimbă partidul trebuie să fie pus obligatoriu, din nou, în fața unui tip de test electoral, acesta putând fi un “sistem de referendum” în colegiul în care a fost ales sau în județul pe care-l reprezintă.

“Traseismul politic, până la urmă, trebuie luat în considerare. Ceea ce există în toate țările ca excepție, respectiv traseismul politic, în România a fost și a devenit o regulă. Indiferent că uneori se profită, alteori te dezavantajează, e un sistem pe care trebuie să-l schimb”, a subliniat liderul USL.

În încheierea discursului său, Ponta i-a chemat la dialog pe partenerii politici, el precizând că ideile USL pot fi discutate și negociate.

“Nu pot să spun în acest moment că USL are o poziție bătută în cuie, clară și pe care n-o vom mai negocia cu celelalte părți, pentru că ideea este de a găsi un sistem cât de cât agreat cu toate forțele politice. Mai e un mare avantaj: oricine spune că știe ce se va întâmpla în 2016 cred că se hazardează. Nimeni nu știe exact cum vor arăta opțiunile politice în 2016. Și atunci, cred că 2013 reprezintă o oportunitate de a construi un sistem, nu plecând de la interesele directe cum s-a făcut de obicei „cum mi-ar prinde mie bine acum”, ci de la ideea de a rezolva câteva din marile nemulțumiri care există față de sistemul electoral și de reprezentarea parlamentară”, a conchis Ponta.

PDL susține un Parlament unicameral și maximum 300 de parlamentari

Democrat-liberala Sulfina Barbu a declarat la dezbateri că PDL susține un parlament unicameral, numărul maxim al parlamentarilor să fie de 300 și un vot mixt: o treime dintre aceștia să fie aleși în sistem majoritar în colegii uninominale, iar două treimi pe liste naționale cu vot preferențial.

“Cred că se impune modificarea Legii electorale. Plecând de la experimentul legii din 2008, care a avut un efect în 2008 și un efect în anul 2012, datorită situației politice, nu este deloc încurajator pentru un alegător să voteze un reprezentant în Parlament, care ia cel mai mare număr de voturi și nu ia mandatul și nu merge în Parlament”, a afirmat Sulfina Barbu. Ea consideră că trebuie să existe un consens politic pentru principalele reforme care urmează a fi implementate, respectiv reforma constituțională, reorganizarea administrativ-teritorială și legea electorală.

Sulfina Barbu a arătat că PDL susține un parlament unicameral și reducerea numărului parlamentarilor la 300, plecând de la rezultatul referendumului din 2009. De asemenea, PDL susține un sistem mixt de vot pentru alegerile parlamentare, respectiv o treime dintre parlamentari să fie aleși în sistem majoritar în colegii uninominale, cu doi reprezentanți în fiecare județ, și două treimi în sistem proporțional, rămânând în dezbateri două variante: liste naționale închise sau liste naționale cu vot preferențial. Sulfina Barbu a precizat că o comisie a PDL a analizat cele două opțiuni și a ajuns la concluzia că poate fi luat în calcul un sistem cu vot preferențial pe listă, însă acest lucru trebuie discutat cu societatea civilă și specialiștii din domeniu.

“Acest lucru va asigura o variație mai mică a numărului de parlamentari. Avantajele acestui sistem merg și spre candidații independenți. În colegiile uninominale pot candida și politicieni care nu își asumă apartenența la o formațiune politică și putem elimina astfel o discriminare existentă acum. Propunem un prag electoral de 5% pentru partidele politice și alianțele electorale așa cum sunt prevăzute și astăzi”, a adăugat Sulfina Barbu.

UDMR este în favoarea sistemului proporțional

Kelemen Hunor, liderul UDMR: “Cu surprindere constat că știm cu toții că avem o boală, nu știm diagnosticul, dar am început să ne certăm cu ce ne tratăm. Vreau să mă întorc în istorie câțiva ani: în 2007, în 2008 am fost singurii care ne-am opus acestui sistem. Sigur, nu e un lucru neapărat bun, dar am demonstrat cu cifre pe hârtie unde putem să ajunge cu numărul de parlamentari, nu cred că asta e lucrul cel mai important, dar am demonstrat atunci că e posibil ca în viitor să avem cu 100-120 de parlamentari mai mult. Niciodată nu se știe când se va întâmpla din nou un lucru care ne pune într-o situație dificilă. Dintr-o situație demagogică am ajuns în această situație.

Oamenii votează în continuare cu partidele, un cu indivizii, dar când ajung în parlament, aceștia consideră că ei au câștigat colegiul, iar migrația este mult mai mare decât înainte de 2008. Din acest punct de vedere am putea face un experiment, să punem același om fără partid în colegiu și vom vedea că nu va câștiga. De aceea avem acest rezultat uriaș la USL. Propunerea mea atunci către PDL suna în felul următor: sistem mixt la camera deputaților, 50% uninominal, 50% listă națională și la senat am propus 2 senatori/județ indiferent de numărul de locuitori. Chiar și în opoziție era deschidere pentru discuție și am avut impresia că ne-am înțeles. Într-o dimineață, am afla ca de fapt nu e posibilă schimbarea, lucrurile importante un pot fi schimbate într-un an electoral sau preelectoral. A fost la un moment dat un

consens prin august 2011. Sunt de acord cu schimbarea și ca dezbaterile să fie făcute în paralel cu cele pe Constituție și e necesar să votăm sistemul electoral în Parlament astfel încât la sfârșitul anului 2013 să avem legea trecută prin Parlament. Suntem pentru sistem proporțional care asigură stabilitate politică. Pentru păstrarea bicameralismului vom opta pentru modificarea Constituției și în sistemul electoral. Vom susține lista proporțională așa cum a funcționat până în 2008 pentru camera, iar pentru senat Reiau propunerea din 2011 (câte 2 senatori în fiecare județ + 2 în fiecare sector din București), sigur vor apărea discuțiile dacă Timișoara sau Iași ar trebui să aibă la fel de mulți ca cele mai mici, dar cred că se poate găsi un sistem coerent în care principiul transparenței va fi pus într-o lege coerentă. Desigur, rămâne responsabilitatea partidelor cine vor fi candidați, nu se poate schimba semnificativ calitatea reprezentanților. Noi, până în 2008, am preferat alegeri directe sau indirecte, dar niciodată nu am pus noi (conducerea) oameni în funcție, ci întotdeauna au fost alegeri. Am avut și noi probleme dar nu am avut probleme uriașe cu candidații noștri și mai ales nu am avut probleme nici cu migrația și nici cu faptul că un parlamentar a candidat la fiecare mandat în alt județ. Pragul electoral vom Justine să rămână 5%. Cred în continuare că ceea ce a ridicat dna. Mungiu față înființarea partidelor, cred că sunt niște criterii destul de drastice, dar nici eu nu aș putea să accept o soluție prin care fiecare oraș ar veni cu câte un partid, poate ar fi bine să se facă o diferență între alegerile locale/regionale și național.

Am uitat două lucruri. Un avem destule argumente pentru lista deschisă. Aș recomanda-o în interiorul partidelor, dar când avem 40-45% rural, n cred că lucrurile funcționează, sunt printre puținii deputați care trăiesc la țară. Știu ce înseamnă pentru oameni să meargă la vot. Legat de referendumul din 2009, cred că e o demagogie să ne întoarcem tot timpul la el. Problema un stă în 300 de parlamentari. Știu că sunt antipatic, dar nu e un referendum după care ar trebui să ne aruncăm de la etajul 21 în fiecare an.

Dan Mihalache, PNL: Trebuie construit un consens în jurul modificării sistemului electoral pe baze eliberate de populism și conjunctură

Niște lucruri trebuie să le spunem relaxat într-un an care nu e electoral. Dacă ne apucăm să modificăm legislația tot populist și conjunctural, mai bine o lăsam așa cum e. Iluzia pe care dl. Ponta a spus că am avut-o față de noul sistem electoral nu am avut-o. Majoritatea decidenților știau că schimbarea sistemului nu va aduce nimic în plus și știau și consecințele, iar votul uninominal era un instrument de adunat voturi, iar de la revoluția binelui din 2005-2006 și retorică lui Băsescu despre listaci stăm în față tentației de a folosi votul uninominal pentru a căpăta capital electoral. Dacă un construim un consens în jurul modificării sistemului electoral pe baze eliberate de populism și conjunctură, pentru că de conjunctură a fost și forma îmbrăcată de sistemul electoral din 2008. Recunosc că și PNL a avut un interes de conjunctură, după cum în 2012 acest interes a folosit altor forțe politice, care un mai erau atât de entuziaste în a Justine rezultatele referendumului. Esențial mi se pare să extragem dezbaterile din zona populismului; Trebuie să mergem pe formule clare care și-au probat eficiența în alte state democratice. Tentația inovațiilor românești nu a adus niciodată ceva bun. Probabil că sistemul electoral, făcut de oameni cu solidă pregătire inginerescă, va fi un exemplu utilizat în manualele de științe politice ca exemplu de inovație absolută. Sunt împotriva votului pe listă deschisă sau preferențială. Am văzut că pe cine pui pe primul loc iese. În al treilea rând, obiectivul nostru trebuie să fie să ajungem la un vot proporțional pe listă. Ceea ce a prezentat primul ministru e o formulă intermediară, e greu să revenim la listă pentru tot sistemul electoral. O formulă de cod electoral care să înăsprescă inclusiv legislația privind cheltuielile în campanie e utilă. Aș merge pe formule foarte restrictive, astfel încât la alegerile viitoare să permitem doar printuri, deoarece există o distorsiune severă.

Ovidiu Ganț, Forumul Democrat al Germanilor din România „Discuția referitoare la legea electorală nu poate să aiba loc înaintea finalizării discuțiilor despre Constituție”

Cred ca discuția referitoare la legea electorală nu poate să aiba loc înaintea finalizării discuțiilor despre Constituție. La diversitatea de opinii voi contribui și eu, cu observația că nu cred că ar trebui să avem o democrație deloc originală și nu cred ca ar trebui să căutăm originalitatea în ceea ce privește sistemul electoral. Cu scuzele de rigoare, ce am susținut întotdeauna, sistemul după care este ales Bundestag-ul este cea mai bună soluție pentru România. În ceea ce privește Senatul mi-ar placea și aici o soluție de tip Bundesrat, în care reprezentanții aleși să se reunească periodic și să decidă numai asupra acelor legi care le revin prin competențele Bundesrat-ului. Pe de altă parte, nu cred în populism, în lozinci de genul „să deschidem sistemul pentru tineret” și „să avem cât mai mulți independenți”, toate sistemele europene se bazează pe partide, nu pe independenți. Nu cred că aceasta deschidere explicită trebuie să existe, Exemplul Bundestagul în care la început era doar CDU, CSU, FDP și SDP și mai apoi din necesitate socială au apărut și alte partide, fără modificări electorale. În ceea ce privește partidul piratilor, sansele lor de a intra în Bundestag sunt iluzorii. Cred că e foarte important să avem în vedere decizia CCR din Germania referitoare la eliminarea pragului electoral de 5% pentru alegerile europarlamentare, eu cred că noi avem nevoie de o stabilizare a sistemului politic din punct de vedere ideologic și organizatoric, nu cred că apariția unor noi formațiuni sunt benefice sistemului românesc în ansamblu. Apreciem în mod deosebit modul în care Romania a găsit de cuviință să ne permită accesul în camera legiuitoare [minorităților]. Cred că e un drept pe care mediul politic românesc l-a recunoscut și în virtutea unor factori istorici.

Vă prezentăm mai jos câteva din opiniile exprimate de reprezentanții societății civile la masa rotundă dedicată reformei electorale, organizată de FES și SAR.

Florina Preșadă, Centrul de Resurse pentru Participare Publică: “Aș dori doar să vă reamintesc că una dintre cele mai populare revendicări din iarnă lui 2012 a fost reîmprospătarea clasei politice românești și schimbarea legii partidelor politice. Cercetările noastre ulterioare au confirmat că societatea susține în continuare această modificare legislativă. Oamenii votează partidul pentru că nu au ce să voteze altceva în momentul de față. Din păcate, lehamitea societății românești vine tocmai din faptul că partidele politice, cu tot respectul pentru cei de față, nu au promovat oameni noi, și nici nu am avut oameni noi în competiția politică”.

Precizarea Alinei Mungiu Pippidi: “Eu am văzut o statistică, un număr enorm de parlamentari noi în legislatura actuală”.

Cristian Chiscop, FES: “Am o întrebare legată de statutul legii electorale, care din câte știu este lege organică, există un număr foarte mare de ordonanțe de urgență care au modificat această lege și într-adevăr așa este. Cum este posibil? Acesta este un tip de comportament care există în cadrul partidelor politice și nu în legislație și anume chestiuni pe care eufemistic le vom numi obicei sau cutumă, dar care în realitate arată un nărav, să spun așa. A trata clar o tendință de inconsistență permanentă a partidelor politice în ceea ce privește regulile jocului electoral.

Ovidiu Voicu, Fundația Soros: Am trei idei. În primul rând, nici eu nu aș vrea să aruncăm în derizoriu mesajul de la referendumul din 2009 și avem date consistente în cercetările noastre care ne permit să-l traducem în felul următor: după ce că sunteți mediocrii, măcar să fiți puțini. Mesajul este calitativ nu cantitativ. Avem date consistente de cercetare care spun că cetățenii României ar accepta și 600 de parlamentari, dar să-și facă treaba cum trebuie. Al doilea lucru e că nu discutăm suficient de adaptarea cadrului electoral la corpul electoral actual al României, 3 milioane, aproximativ 13%, de electori locuind temporar sau definitiv în străinătate.

Indiferent cum facem algoritmul de vot, trebuie să vedem cum îi facem și pe aceștia să participe la vot și la politică în general, și să vedem cum îi reprezentăm. Asta este un lucru care lipsește cu desăvârșire din reformă electorală. Această problemă e o parte din organizarea și funcționarea partidelor politice. Asta pentru că sistemul electoral nu începe cu ziua votului, sau cu alegerile, ci începe cu organizarea sau funcționarea partidelor politice. Am apreciat că dna. Crețu a vorbit de problema selectării cadrelor în interiorul partidelor politice.

Septimius Pârvu (ProDemocrația): Aș discuta mai degrabă nu despre sistemul electoral, ci mai degrabă de reformă legislativă. În primul rând mă voi referi la performanța instituțională, pentru că nu putem vorbi de reformă legislativă fără să vorbim de reformă modului în care se organizează alegeri în România, BEC fiind până la urmă e un organism politizat pentru că este format și din politicieni, iar deciziile de cele mai multe ori nu sunt în favoarea obiectivității. De asemenea, o idee de discutat este sistemul de contestații, dacă se poate înființa sau nu un contencios electoral? În momentul acesta instituțiile judecă propriile contestații, ceea ce este oarecum un conflict de interese, sau o incompatibilitate. În ceea ce privește reformarea legislației, sub orice formă s-ar face, ea trebuie să fie transparentă și cu implicarea a cât mai mulți actori. Nu am dori ca lucrul în comisii să se întâmple într-o cameră obscură, și să nu avem acces la documente sau chiar la ședințe, pentru ca nu este o chestiune internă a parlamentului. Cred că e nevoie de un cod electoral cu parte tehnică și parte de sistem electoral, dacă vorbim de nivelul regional trebuie să ne gândim și la aspecte privind alegerea administrației locale. În modul la care se organizează alegerile acum, gradul de reprezentativitate pare să fi scăzut. O altă chestiune este cea referitoare la calitatea candidaților incluși pe liste. Uninomialul nu a rezolvat problema femeilor (spre exemplu) sau tinerilor incluse pe liste. Este nevoie de o politică internă a partidelor care să crească gradul de performanță în interior. Nu în ultimul rând, aș mai ridica problema: votul conștient. Degeaba vorbim de sistem electoral când nu se investesc bani pentru obținerea unor competențe civice. Am făcut un studiu împreună cu FES și am constatat că în cele mai multe locuri cetățenii nici nu știau diferența dintre primari și parlamentari.

Andreea Petrut (ANOSR): Remarc un aspect de procedură în ceea ce privește legea electorală actuală. Conform legislației, studenții nu au putut vota nici anul ăsta nici acum patru ani. Nu putem vota din cauza vizei de flotant în localitățile de reședință. Aș dori o asumare a politicianilor privind rezolvarea problemei.

Ion Pușcașu (Asociația Română pentru Progres și Civilizație): Ne învărtim în jurul cozii, discutăm foarte multe despre forme și nu despre fond. Problema noastră e că așteptările publice sunt ca să avem aleși înțelepți, că altfel ne trecem toți pe liste și ne ducem pe rând. Acest aspect se datorează faptului că alesul nu are niciun fel de responsabilitate. În toate democrațiile europene există și revers al medaliei. Dacă sunt ales și nu-mi îndeplinesc responsabilitățile, am bun simț și mă retrag. În România nu există bun simț.

Concluzii finale despre o dezbatere relevantă

Alina Mungiu Pippidi, președintele SAR: “Mi se pare că dezbaterea a fost relevantă. Mulțumesc pentru sinceritate în primul rând. Care mi se pare mie că e problema? Electoratul este în mod conștient tratat ca atare, un electorat nesofisticat. Pe scurt, electoratul e rural și nesofisticat și de asta arată partidele așa. După doi ani de zile a României Curate avem în jur de 1 milion de oameni care au trecut pe acolo anul trecut, mai puțin decât se duc în București în malluri în weekend. În topul de downloads este cum să depui petiții, cereri pe 544. Asta e o problemă de fond. Cum se poate rezolva? Prin schimbarea de sistem electoral, dar nimeni nu își poate schimba structura socială. Nu am auzit nici un argument în favoarea circumscripției uninominale, care a crescut corupția în politică și a crescut indisciplina, s-au depus mai multe amendamente bugetare. Singurul argument în favoarea sistemului mixt e să “nu le spunem din

prima că v-am păcălit”. Chestiunea cu camera regiunilor o consider un numai penibilă, ci și periculoasă, un exemplu clasic de punere a cailor înaintea cartei. Toate chestia cu regiunile propun să o închidem și de asemenea și reprezentarea regiunilor din moment ce nu există. Care sunt celelalte tipuri de soluție? Soluțiile juridice. Clasa politică un poate fi curățată de electorat și nu va fi curățată de șefii ei, deci justiția trebuie să o curețe. Plus că dacă instituțiile juridice devin prea puternice, există o tentație mare de a fi abuzate de cei de la putere. Deci nu aș merge pe calea juridică. Al treilea tip de soluții sunt cele politice. Ele sunt cele mai bune. Lucruri pe care le pot decide partidele. Se pot corela corupția cu gradul de participare al femeilor în parlament. Partidele pot reglamenta cotele pentru femei, să își facă departamentele de resurse umane, să rezolve traseismul. Prognoza e că totuși nu se vor rezolva asta. Ultima soluție: administrativ-legală. O parte se referă la legislație, dar nu se referă la schimbarea sistemului, ci la anumite tehnicalitati: mărimea circumscripțiilor uninominale. Încercam să introducem un sistem nou prin care luăm în calcul și pozițiile stakeholderilor pentru raportul conferinței. În zona administrativă există un potențial foarte mare pentru rezolvarea unui număr foarte mare de lucruri”.